

OPPG. 1

NB:
Populasjon

μ = førerens promille

populasjonsparameter som vi vil sjekke

$\sigma = 0,0044$ ← Steg i maling av pl. ??

X : maling av promille

$$X \sim N(\mu, \sigma = 0,044)$$

Vi ikke
kan et
sele bindt et
målersultat +-

a) $H_0: \mu \leq 0.2$ $H_1: \mu > 0.2$

Uskyldig inntil det
motsatte er bevist

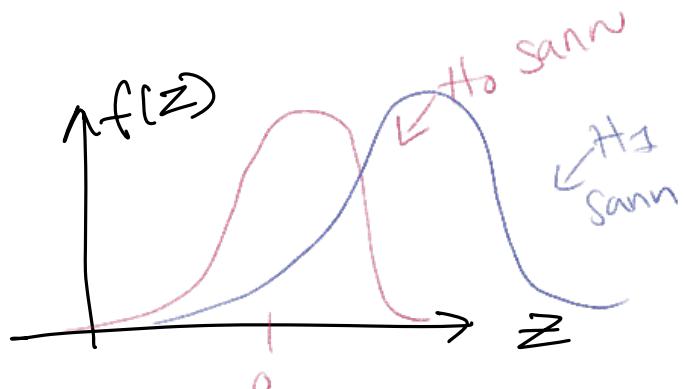
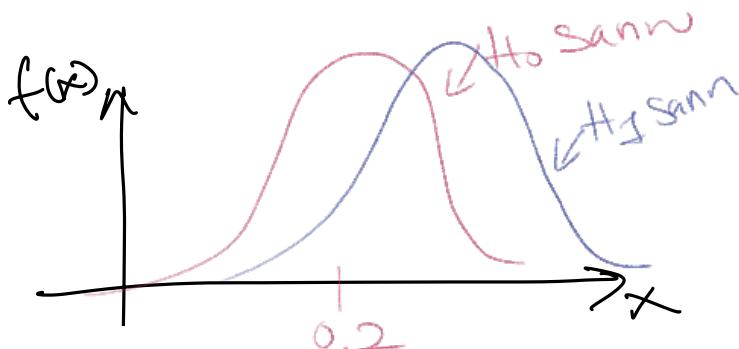
for høy promille

Vi skal tenke oss at
bekymringen for å dømme en
uskyldig er mye viktigere
enn trafikksikkerhet....

b) Testobservator:

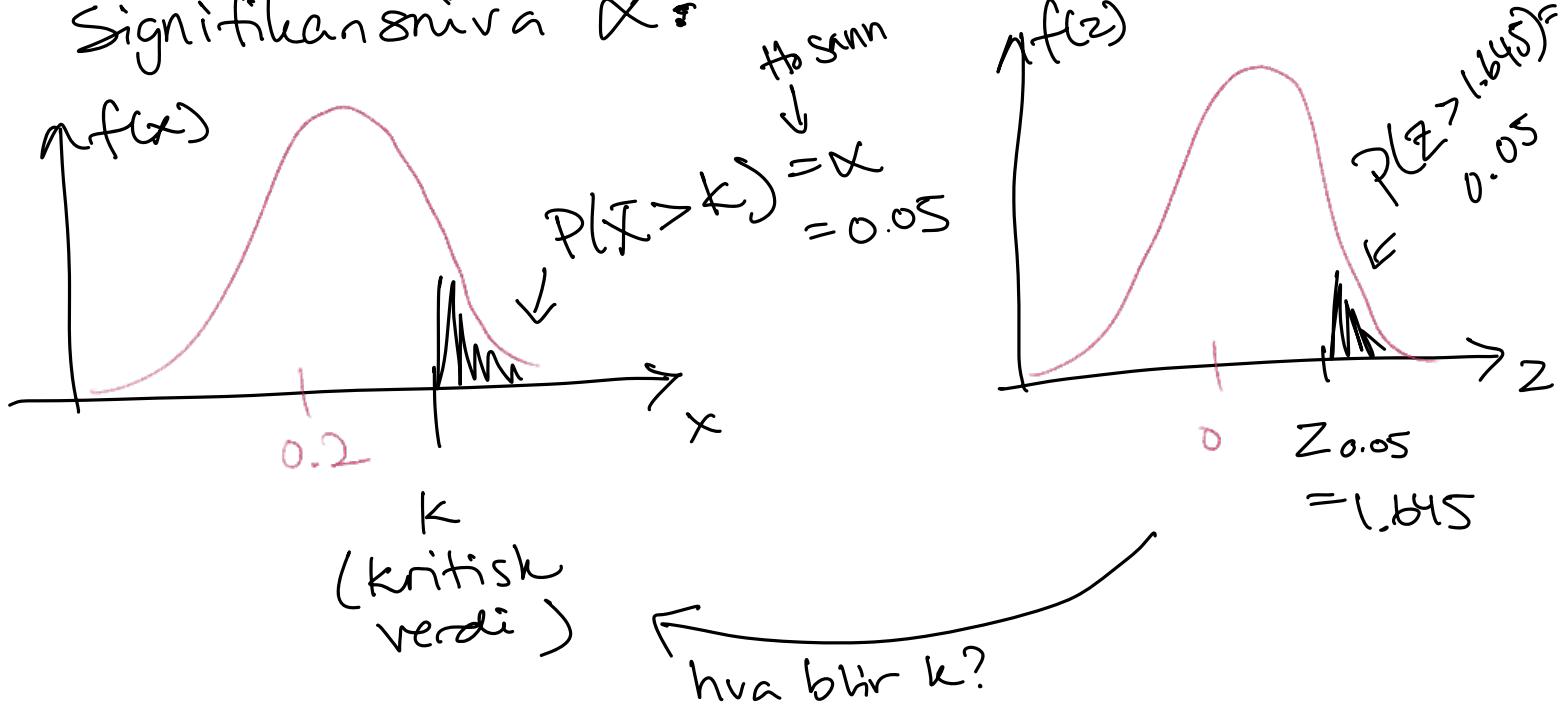
$$X \text{ eller } Z = \frac{X - 0.2}{0.044}$$

$$H_0: X \sim N(0.2, 0.044) \quad Z \sim N(0, 1)$$

c) Forkast H_0 når vi observerer en høy nok 'promille' (x), eller høy nok 'standardisert promille' (z).

Signifikansnivå α :

$$Z = \frac{X - 0.2}{0.044} \Rightarrow X = 0.044Z + 0.2$$

$$\Rightarrow k = 0.044 \cdot 1.645 + 0.2$$

$$= 0.272$$

Forkastningsregel ved signifikansnivå $\alpha=0.05$:

Forkast dersom $x_{\text{obs}} > 0.272$
eller $z_{\text{obs}} > 1.645$

akkurat
det
samme

d)

	H ₀ sann	H ₁ sann
Forkast H ₀	„Type-1 feil“	„“
Ikke forkast H ₀	„“	„Type-2 feil“

$$P(\text{type-1 feil}) = \alpha = 0.05$$

↳ Vi setter signifikansnivået
 (for testen gjennomføres)
 for å begrense sjansen for
 type-1 feil (skyldig domt)

$$P(\text{type-2 feil}) = ?$$

Velg noen H₁: $\mu = 0.25$, $\mu = 0.3$, $\mu = 0.4$

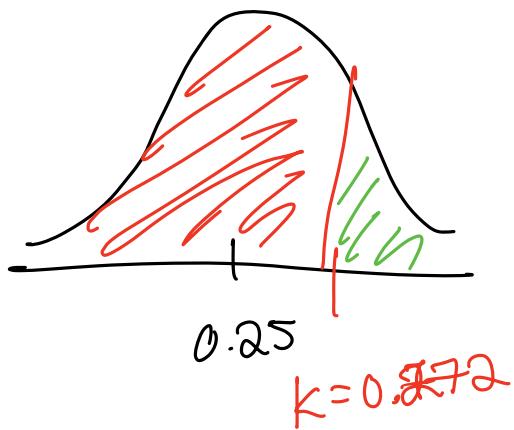
Anta H₁ sann

$$P(X \leq k) = P\left(\frac{X - \mu}{0.044} \leq \frac{k - \mu}{0.044}\right)$$

ikke forkast

$$= P\left(Z \leq \frac{0.072 - \mu}{0.044}\right)$$

$$\mu = 0.25$$

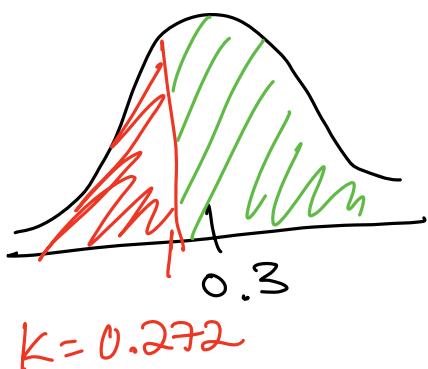

$$P(X < k) \approx 0.69$$

$$P(X > k) \approx 1 - 0.69 = 0.31$$

→
förfaste H_0 när
 H_1 är rätt

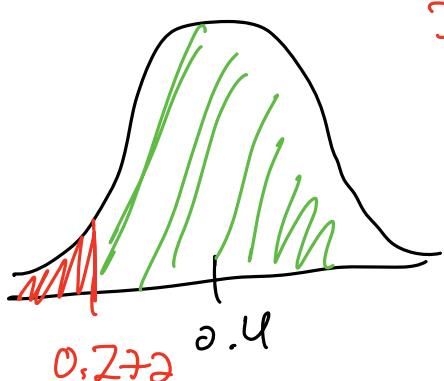
$$\mu = 0.3$$

$$P(X < k) \approx 0.26$$

$$P(X > k) \approx 0.74$$

$$\mu = 0.4$$

$$P(X < k) \approx 0.0018$$

$$P(X > k) \approx 0.9982$$

Grönt: teststyrke

$$\text{Teststyrke} = P(\text{förfaste } H_0, H_1 \text{ sann})$$

$$= 1 - P(\text{type-2 feil})$$

e) $x_{\text{obs}} = 0.24 \rightarrow$ ikke forkast H_0 ,
 har ikke tilstrekkelig bevis for å
 påstå at prømmullen (μ) er større
 enn 0.2.

f) $H_0: \mu \leq 0.2 \quad H_1: \mu > 0.2$

Testobservator $\bar{x} = \frac{1}{5} \sum_{i=1}^n x_i$:

$$\bar{x} \sim N(\mu, \frac{0.044}{5})$$

*Antar uavhengige
 $X_i \sim N(\mu, 0.044)$*

Kritisk verdi

$$P(Z > 1.645) = 0.05 \quad Z = \frac{\bar{x} - 0.2}{0.044/\sqrt{5}}$$

$$\rightarrow k = 1.645 \cdot \frac{0.044}{\sqrt{5}} + 0.2 = 0.232$$

*ng kritisk
 verdi fordi
 et snitt av 5 målinger
 har mindre støy*

$$\bar{x}_{\text{obs}} = 0.24$$

$\rightarrow$ forkast H_0 .

OPPG 2: kalibrering

θ : populasjonsgjennomsnitt /
forventningsverdi for måling
av smeltepunkt med gitt termometer

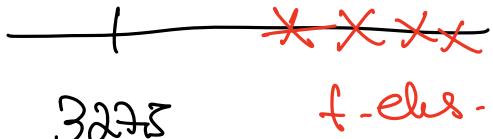
(det snittet vi ville fått om
Vi gjorde forsøket $\propto$ mange
ganger - uten siktasje)

Dersom termometret er riktig
kalibrert så er $\theta = 327.5^\circ\text{C}$

$$H_0: \theta = 327.5^\circ\text{C}$$

$$H_1: \theta \neq 327.5^\circ\text{C}$$

systematisk feil

Tilfeldig utvalg

$$x_1, x_2, \dots, x_5 \text{ med}$$

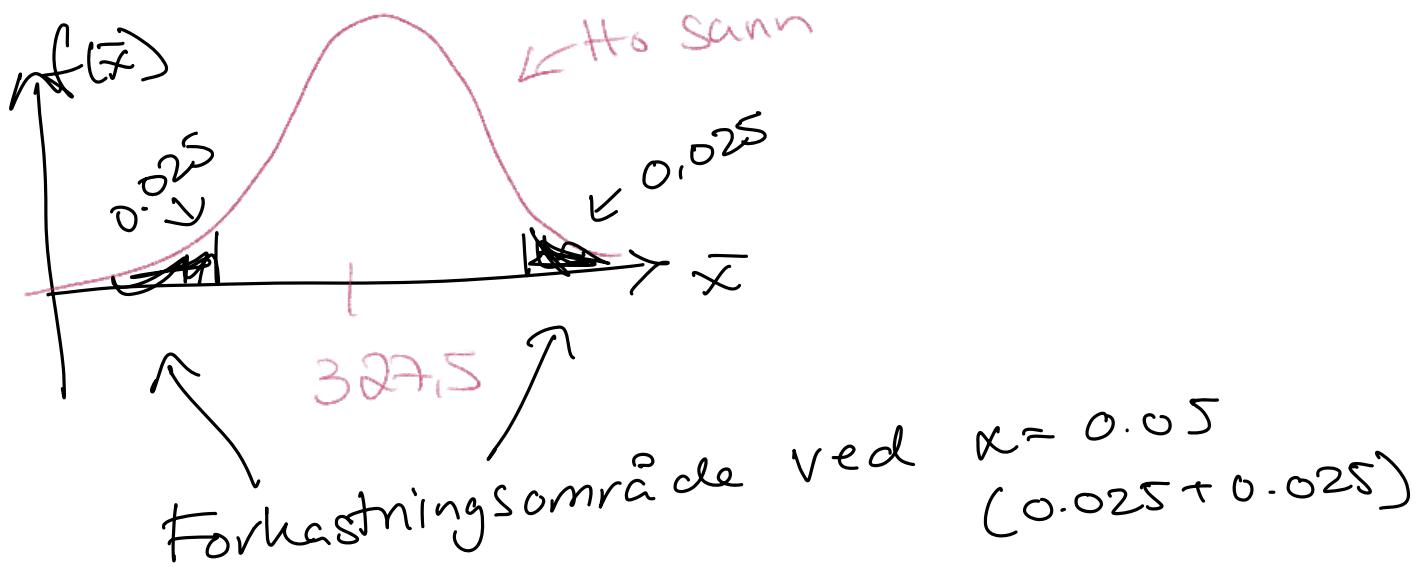
$$x_i \sim N(\theta, \sigma)$$

$\bar{x}$ er (i utgangspunktet) aktuell som testobservator for θ .

Observasjon av $\bar{x}$ tilstrekkelig

langt fra H_1 på $P \approx H_1$.

Hva er tilstrekkelig langt unna?

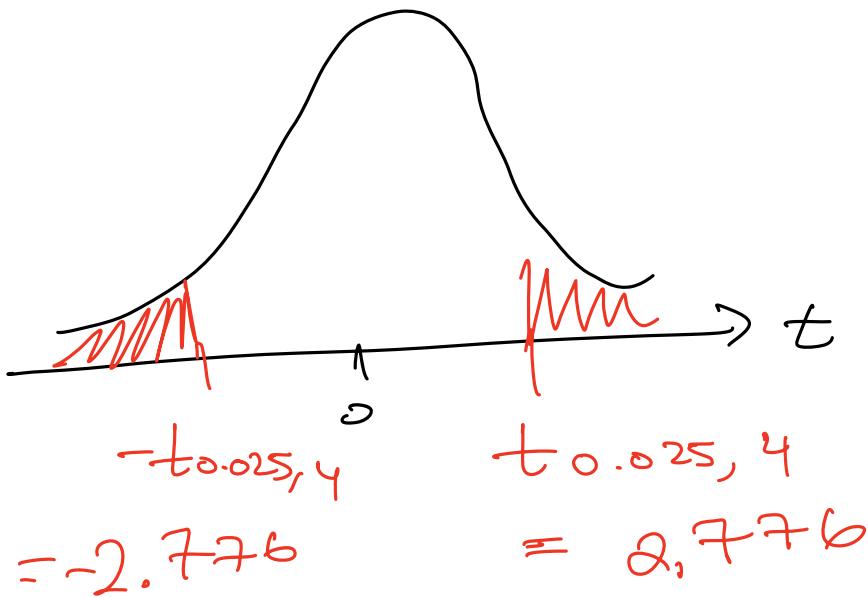
Men ikke heller sett frem
når σ er ulikt.

Husk:
$$\frac{\bar{x} - E(\bar{x})}{S/\sqrt{n}} \sim t_{n-1}$$

Testobsvar

$$T = \frac{\bar{X} - 327.5}{S/\sqrt{5}}$$

når H_0 er sann
↓
 $\sim t_4$

Vi observerer

$$\bar{X} = 330^\circ C$$

$$S = \sqrt{\frac{1}{4} \sum (x_i - 330)^2} = 2.55$$

$$t_{\text{obs}} = \frac{330 - 327.5}{2.55/\sqrt{5}} = 2.19$$

Konklusjon: selv om snitt av målinger ($\bar{x} = 380$) er nokså det faktiske smeltpunktet (372.5°C) er det for mye variasjon i snittet av 5 målinger med dette instrumentet til å fastslå systematisk feil med signifikansnivå $\alpha = 0.05$.